

Gemeente
Woudenberg

RAADSVORSTEL 2021

**Datum
voorstel:** 11 mei 2021

Registratiekenmerk: Z332152
Raadsvergadering van : 1 juli 2021
Vergadering Commissie van: 1 juni 2021
Portefeuillehouder: D.P. de Kruijff
Behandelend ambtenaar: I.K. Kuperus

Onderwerp / voorstel: Regionale Energie Strategie Regio Amersfoort 1.0

Aan de Raad.

Voorstel

Wij stellen u voor:

- 1 Het college te verzoeken de Regionale Energie Strategie Regio Amersfoort 1.0 als definitief in te dienen bij het Rijk conform de verplichting van het NP RES.
- 2 Kennis te nemen van de afdoening van moties, amendementen en aanbevelingen bij de concept RES.
- 3 Het college opdracht te geven om in regionaal verband:
 - a) Locaties in trede 2 te concretiseren richting uitvoering;
 - b) Locaties in trede 3 nader te onderzoeken en indien mogelijk mee te nemen in de lokale uitnodigingskaders;
 - c) Locaties in trede 4 te verkennen en waar mogelijk mee te nemen in de lokale uitnodigingskaders.

Inleiding

Op 24 september 2020 heeft u als raad besloten in te stemmen met de concept RES regio Amersfoort en het college de opdracht te geven het concept bod als concept in te dienen bij het Rijk, zodat de landelijke doorrekening van de concept-boden van alle regio's kan plaatsvinden. Aanvullend heeft u middels een diverse moties aandacht gevraagd voor diverse onderwerpen.

Inmiddels is de concept RES regio Amersfoort uitgewerkt tot een regionale energie strategie regio Amersfoort 1.0, zie bijlage 1, middels dit raadsvoorstel stellen wij u voor om deze RES 1.0 in te dienen bij NP RES.

Centrale vraag

Bent u bereid om de regionale energiestrategie regio Amersfoort 1.0 in te dienen bij NP RES en kunt u instemmen met de voorgestelde vervolgstappen.

Beoogd resultaat (wat)

- Een bijdrage leveren aan de nationale en regionale opgave van 49% CO2 reductie in 2030.
- Een bijdrage leveren aan de lokale ambitie om "pragmatisch, realistisch en uitvoerbaar" uitvoering te geven aan de klimaatdoelstellingen.

Geprint op: 23-06-2021 14:21:29uur

/var/websites/gemeentebestuur.woudenberg.nl/documenten/convert/ad5535c6-4b9f-4934-beaf-fd38368cbde9.docx

- Een bijdrage van 0,5 TWh leveren aan de landelijke opgave van 35 TW door RES 1.0 Regio Amersfoort in te dienen bij het NP RES.
- Inzicht te verschaffen in het realisme en de uitvoerbaarheid van de doelstelling van 0,5 TWh.
- Samen met de regio een vervolg stap te zetten om de Regionale Energie Strategie uit te voeren.

Kader

Klimaatakkoord

Om de opwarming van de aarde tegen te gaan zijn drastische maatregelen nodig. In 2015 hebben 195 landen het Klimaatakkoord Parijs gesloten. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat er maatregelen getroffen worden om broeikasgassen tegen te gaan en daarmee de opwarming van de aarde.

In het Nationale Klimaatakkoord is besloten dat Nederland in 2030 49% CO₂-reductie gerealiseerd moet hebben ten opzichte van 1990. Om dit te realiseren zijn 5 klimaattafels geïntroduceerd die allen hun eigen opgave kennen: elektriciteit, gebouwde omgeving, industrie, landbouw en landgebruik, en mobiliteit.

Regionale Energie Strategie (RES)

Voor de klimaattafel elektriciteit is het Nationaal Programma Regionale Energie Strategie opgezet (NP RES) met de opgave dat op korte termijn in 2030, 35 Terra Wattuur (TWh) hernieuwbare elektriciteit op land moet worden opgewekt.

Concept RES

Om dit te kunnen realiseren zijn 30 regio's geformeerd die allen moeten bijdragen aan de geformuleerde opgave. De zeven Utrechtse gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Leusden, Soest en Woudenberg stellen gezamenlijk met provincie Utrecht, waterschap Vallei en Veluwe en STEDIN een Regionale Energie Strategie (RES) van de regio Amersfoort op. In de startnotitie RES Regio Amersfoort (ingekomen stukken 31 oktober 2019) is de regionale ambitie geformuleerd dat er 49% CO₂-reductie plaats moet vinden in 2030 ten opzichte van 1990. In de concept RES (vastgesteld op 24 september 2020) is deze regionale ambitie geconcretiseerd in een concept bod van 0,5 TWh. Samen met alle andere inspanningen binnen de energietransitie, zoals energiebesparing, zonnepanelen op woningen en het inzetten van alternatieve bronnen voor aardgas draagt deze 0,5 TWh grootschalige duurzame opwek bij aan een energiemix in 2030 die goed is voor 43% CO₂-reductie. In oktober 2020 is de concept RES na vaststelling in uw raad overhandigd aan het NP RES.

Planbureau voor de Leefomgeving

Het ministerie van EZK heeft als formele opdrachtgever voor het Nationaal Programma RES het PBL verzocht om als onafhankelijk instituut de voortgang van de RES'en te monitoren in de verschillende fases van hun ontwikkeling en uitvoering. Begin dit jaar heeft het PBL de Monitor concept-RES uitgebracht. De Monitor brengt in beeld in hoeverre de 35 TWh-doelstelling lijkt te kunnen worden bereikt in 2030, gegeven alle 30 concept RES'en en onzekerheden. De concept RES van Regio Amersfoort bestaat voor 6% uit gerealiseerd (= huidig), 6% pijplijn (= subsidie toegekend) en 88% ambitie.

RES 1.0

RES 1.0 Regio Amersfoort moet rond 1 juli 2021 ingediend worden bij het NP RES. Dit geldt voor alle regio's. Op basis van het bod van de Regio Amersfoort en de andere regio's wordt gerekend of de landelijke opgave van 35 TWh opwek van hernieuwbare energie gerealiseerd wordt.

Argumenten

De plannen uit de Concept RES zijn in RES 1.0 verder uitgewerkt. Er is aanvullend onderzoek gedaan naar de kansrijke zones die geïdentificeerd zijn in de Concept RES. Hierdoor is meer inzicht verkregen in de kansrijkheid en haalbaarheid van de verschillende zones. Ook hebben gesprekken met samenwerkingspartners en/of maatschappelijke organisaties, zoals de Natuur- en Milieufederatie Utrecht (NMU) en de gezamenlijke lokale energie coöperaties verenigd in

Energie Samen, het ministerie van Defensie, Rijkswaterstaat en Rijksvastgoedbedrijf, nieuwe inzichten gebracht en werken gemeenten aan lokale uitnodigingskaders om samen met hun inwoners de kansen in hun gemeenten beter in kaart te brengen. Dit heeft geleid tot een indeling in vier treden. Samen bouwen deze treden op tot de doelstelling van 0,50 TWh. Zie hiervoor de nadere uitwerking in bijlage 1, de regionale energie strategie regio Amersfoort 1.0.

Bij de vaststelling van de concept RES zijn in raden en staten moties en amendementen aangenomen. Het algemeen bestuur van het waterschap Vallei en Veluwe heeft een aantal aanbevelingen gedaan. In bijlage 2 wordt ingegaan op de moties, amendementen en aanbevelingen en de wijze van afdoening daarvan. De uitkomsten zijn voor zover mogelijk verwerkt in RES 1.0.

Naast het onderzoek van de kansrijke zones is ook gekeken naar nieuwe kansrijke mogelijkheden die het bod robuuster maken. Hierdoor blijft de RES Regio Amersfoort ook voldoende reserveplannen houden, zodat in 2030 ook daadwerkelijk 0,5 TWh gerealiseerd wordt. Door het onderscheid in vier treden wordt duidelijk in welk stadium initiatieven, locaties of kansrijke zones zich bevinden:

Trede 1 - In uitvoering:	Gerealiseerde en lopende initiatieven;
Trede 2 - Richting uitvoering:	Zones die een stap verder zijn uitgewerkt naar locaties, projecten en ideeën. Onderzoek heeft uitgewezen dat de kans van succesvolle realisatie positief is en er is naar verwachting voldoende maatschappelijke acceptatie om verder te gaan richting realisatie. Er zijn eventueel aanvullende onderzoeken gepland om de locaties uit te werken;
Trede 3 - Onderzoeksfase:	Kansrijke zones die in lijn met wet- en regelgeving realiseerbaar lijken. Nader onderzoek is noodzakelijk om de ecologische, economische en maatschappelijke impact in kaart te brengen. Het nader onderzoek kan verschillende uitkomsten hebben. Of de zone valt alsnog af of de zone moet worden bijgesteld om het alsnog te realiseren of de zone kan verder worden uitgewerkt en naar in uitvoering kan worden gebracht;
Trede 4 - Verkenningsfase:	Voor deze zones is nog veel onbekend. Hierbij moet een verkenning nog worden opgestart. Met een verkenning wordt bepaald of de initiatieven kansrijk zijn, worden meegenomen in de uitnodigingskaders van de gemeenten, en een vervolg krijgen.

Locaties in trede 3 en 4 worden meegenomen in de afwegingen bij het opstellen van de lokale uitnodigingskaders.

Nieuwe initiatieven van maatschappelijke organisaties

Voor de organisaties verbonden aan de Natuur- en Milieufederatie Utrecht en Energie Samen (koepel van energie-initiatieven) is de RES van groot belang om voortvarend, met ambitie, met oog voor zorgvuldige inpassing en met lokaal eigenaarschap invulling te geven aan de energietransitie. Na vaststelling van de concept RES zijn NMU en Energie Samen in bijeenkomsten actief in gesprek gegaan met hun achterban: lokale groepen in regio Amersfoort die zich inzetten voor natuur, milieu, landschap en klimaat. Die uitwisseling heeft waardevolle ideeën opgeleverd over hoe de kwaliteit van de RES kan worden verhoogd. Dit is vertaald in een aantal adviezen die in RES 1.0 zijn ondergebracht in trede 3 en 4.

Kanttekeningen

Van de zoeklocaties zoals deze zijn opgenomen in de concept RES Regio Amersfoort is een deel afgevallen, zoals de Leusderheide. Bij de uitwerking van de concept RES zijn alternatieven aangeboden door defensie, de achterban van de Natuur- en Milieufederatie Utrecht en Energie Samen. De door hen voorgestelde locaties worden lokaal meegenomen in de gemeentelijke

uitnodigingskaders voor zon en wind. Gezamenlijk tellen deze naar verwachting op tot meer dan het minimale doel van 0,5 TWh grootschalig opgewekte hernieuwbare energie in 2030.

De uitvoering van de Regionale Energie Strategie kan niet zonder hulp van het Rijk

De Regionale Energie Strategie Regio Amersfoort zorgt er voor dat de regio bijdraagt aan het klimaatakkoord. Voor de uitvoering en realisatie is de regio daarbij mede afhankelijk van derden, zoals Rijkswaterstaat, Defensie en Rijksvastgoedbedrijf voor realisatie van windturbines en zonnepanelen. Daarnaast is het Rijk nodig voor landelijke communicatie over de noodzaak van de te nemen maatregelen, de gevolgen hiervan voor de maatschappij en voor de financiering van de RES. Tenslotte is het Rijk nodig voor aanpassing in wet- en regelgeving zoals bijvoorbeeld een aanpassing van de SDE regeling, heroverweging van de investeringsmogelijkheden van netbeheerders, de verruiming van mogelijkheden voor het aanbrengen en verzekeren van zonnepanelen op bedrijfsdaken, en het aanbrengen van zonnepanelen op agrarische bedrijfsdaken en boven parkeerterreinen.

Moties, amendementen en aanbevelingen van de verschillende regiogemeenten zijn soms tegenstrijdig

In dit voorstel wordt in bijlage 2 inzichtelijk gemaakt waar moties, amendementen en aanbevelingen tegenstrijdig zijn, maar ook waar de overeenkomsten liggen.

Risico's

- 1 RES 1.0 Regio Amersfoort moet in de regio tot stand komen op basis van raadsbesluiten van individuele gemeenten, daarmee bestaat het risico van een "witte" vlek, waardoor de regionale solidariteit onder druk komt te staan.
- 2 Uiteindelijk kan door het Rijk of de provincie met behulp van het RO instrumentarium het planologisch mogelijk maken van duurzame opwek van elektriciteit worden afgedwongen. Eerst vindt dan met de regio een overleg plaats over een grotere (lokale) inspanning. Op dit moment is niet duidelijk of en wanneer het Rijk dit instrumentarium denkt in te zetten. Door te zorgen voor een robuuste RES 1.0 kan ingrijpen door het Rijk worden voorkomen en houden we zelf regie.
- 3 Per gemeente en/of locatie kan er onvoldoende draagvlak zijn voor de daadwerkelijke realisatie van de geplande grootschalige opwek. Door de lokale uitnodigingskaders voor zon en wind en de participatie over concrete locaties ontstaat meer begrip en draagvlak.
- 4 Zorgen om de impact op de gezondheid door windturbines resulteren in weerstand op de plannen. Dit aspect speelt in alle regio's. Het RIVM heeft onderzoek gedaan naar de gezondheidseffecten van het geluid van windturbines. Uitkomsten van landelijk vervolgonderzoek worden meegenomen in de uitwerking van RES 2.0.
- 5 Het risico bestaat dat versnelling van het ene gebied leidt tot minder inspanning elders. Uitgangspunt is daarom: iedere gemeente mag meer of sneller de doelstelling realiseren, maar dat ontslaat de ander niet om zijn eigen bijdrage te (blijven) leveren. We gaan uit van regionale solidariteit.
- 6 In het klimaatakkoord is afgesproken dat op 1 januari 2025 de omgevingsvergunningen voor de zon- en windprojecten zijn verleend om realisatie voor 2030 mogelijk te maken. RES 2.0 (1 juli 2023) is een tussentijds ijkmoment waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe ver de uitvoering van RES 1.0 gevorderd is.
- 7 De capaciteit en inrichting van het elektra netwerk is mede bepalend voor de snelheid waarmee uitvoering gegeven kan worden aan de doelstellingen. Zolang de netbeheerders moeten werken vanuit de bestaande juridische en financiële kaders van het Rijk, zal het voor delen van de regio lastig zijn om de bijdrage te leveren en worden ruimtelijke keuzes beperkt door juridisch/financiële beperkingen.

Duurzaamheid en Inclusie

De RES is een strategie op regionaal niveau voor de opwek van hernieuwbare elektriciteit, energiebesparing, het potentieel aan duurzame warmtebronnen en concrete plannen om vraag en aanbod van elektriciteit en warmte door middel van infrastructuur bij elkaar te brengen. De effecten van de overige klimaattafels (industrie, landbouw en landgebruik, en mobiliteit) zijn nog niet meegenomen. Deze elementen moeten nog verder uitgewerkt worden. Hiervoor is gestart met de opzet van een regionaal programma 'Minder CO2'.

Maatschappelijke participatie

In het kader van de opmaat naar de Strategische Agenda voor regio Amersfoort voor de komende vier jaar zijn in de regio Dialoogtafels georganiseerd. Een van deze Dialoogtafels was de Dialoogtafel Energietransitie, waarbij met stakeholders oplossingen voor de toekomstige energiebehoefte van de regio zijn gezocht. De uitkomst van de Dialoogtafel Energietransitie zijn meegenomen in het proces voor de totstandkoming van de concept RES. Daarnaast zijn door middel van een aantal ronde tafel gesprekken en stakeholders bijeenkomsten in het traject diverse onderdelen van het bod met georganiseerde deskundigen besproken en getoetst.

Naar aanleiding van de concept RES hebben NMU en energie samen, zie hierboven, een eigen verkenning gedaan van het bod. Tevens is in een aantal gemeente het gesprek om te komen tot lokale uitnodigingskaders gestart. Achter in RES 1.0 vind u hiervan het overzicht. De dilemma's en voorgestelde aanpak van Woudenberg zijn met u gedeeld via de ingekomen stukken 25 maart 2021 (motie RES ontwikkelkader en kleinschalig wind). Voor aanvang van het lokale proces zal aanpak en inhoud van de woudenbergse participatie via een wensen en bedenkingen voorstel met de raad gedeeld worden.

Beoogd resultaat (hoe)

Door vaststelling van de RES 1.0 wordt voorkomen dat Woudenberg een "witte" vlek wordt en wordt duidelijk op welke wijze Woudenberg kan bijdragen aan de energietransitie en met welke beperkingen de gemeente te maken heeft.

Financiële consequenties

Bij de vaststelling van de concept RES is aangegeven dat aanvullend budget en capaciteit nodig is van de regiogemeenten, provincie en waterschap. Vooralsnog volstaan de beschikbaar gestelde budgetten. Indien er voor de uitvoering van het regionaal programma energietransitie aanvullende middelen nodig zijn wordt dit op een later moment met financiële dekkingsmogelijkheden aan u, ter integrale afweging, voorgelegd.

Aanpak/uitvoering

Na besluitvorming over RES 1.0 in alle gemeenteraden, de staten en AB waterschap, wordt deze aangeboden aan NP-RES.

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de RES iedere twee jaar wordt bijgesteld met de inzichten van dat moment. Dat betekent dat RES 2.0 op 1 juli 2023 moet worden vastgesteld. De effecten van de overige klimaattafels (industrie, landbouw en landgebruik, en mobiliteit) worden uitgewerkt in het regionaal programma 'Minder CO2'.

Daarnaast is afgesproken dat de omgevingsvergunningen voor de zon- en windprojecten op 1 januari 2025 moeten zijn verleend om realisatie voor 2030 mogelijk te maken.

De uitwerking van de locaties en projecten doen we in nauw overleg met belangenorganisaties als NMU en LTO, grondeigenaren en inwoners.

In het onderstaande schema zijn alle vervolgstappen tot 2030 weergegeven, waarbij in de praktijk projecten verspreid over de komende jaren worden gerealiseerd en waarschijnlijk veelal eerst in de andere regio gemeenten.

Fase	Mile stone	Doorlooptijd
Nader onderzoek (geluid, slagschaduw, externe veiligheid, ecologie e.d.)		2021-2022
Lokale uitnodigingskaders zon en wind		2021-2022
Is er een haalbare business case en voldoende draagvlak (politiek en omgeving) voor (gemeentegrens overschrijdende) projecten	Besluitvorming over het vervolg	RES 2.0 - 2023
Planuitwerking		
Project m.e.r. inclusief onderzoeken + aanvraag vergunningen (Natuurwet, omgevingswet, etc).		2023-2024
Vergunningen procedure (kaderstellend)	Vergunningen onherroepelijk	2024-2025
Realisatie		
Vorbereiding realisatie + vergunningen procedure (uitvoering)	Technisch ontwerp gereed	2026-2027
Realisatie	Bedrijfsklaar	2028-2029

Conclusie

Wij stellen u voor om in te stemmen te de regionale energiestrategie regio Amersfoort 1.0 en de voorgestelde vervolgstappen.

Communicatie

De energie die we nodig hebben, willen we zo duurzaam mogelijk opwekken met zon op dak, langs infrastructuur, met zonnevelden en door wind. Dat is nodig om op termijn CO2-neutraal te worden. Naast het opwekken van duurzame energie vraagt dit ook om aanpassing van onze mobiliteit, een andere manier van verwarming van onze gebouwen en het terugdringen van uitstoot van industrie en landbouw.

Vanuit het Rijk heeft iedere regio (RES) een opdracht gekregen om samen duurzaam energie op te wekken. De regiogemeenten (Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Leusden, Soest en Woudenberg), Stedin, Waterschap en Provincie Utrecht hebben samen gekeken naar de mogelijkheden voor zon- en windenergie. Ook natuur- en milieuorganisaties hebben hierin mee gedacht. Samen met inwoners en maatschappelijke organisaties zal de komende jaren ook lokaal gewerkt worden aan een uitnodigingskader voor zon en wind.

De gemeenteraad heeft bij het concept bod van september 2020 de kansrijke gebieden voor zon- en windenergie in de regio vastgesteld. In de afgelopen periode is bepaald wat realistische maatregelen en locaties zijn. Dit heeft geleid tot een definitieve RES, de RES 1.0 voor Regio Amersfoort.

RES 1.0 is ingedeeld in vier treden:

- 1 Trede 1 - In uitvoering: Gerealiseerde en lopende initiatieven;
- 2 Trede 2 - Richting uitvoering: Zones die een stap verder zijn uitgewerkt naar locaties, projecten en ideeën;
- 3 Trede 3 - Onderzoeksfase: Kansrijke zones die in lijn met wet- en regelgeving realiseerbaar lijken. Nader onderzoek is noodzakelijk om de ecologische, economische en maatschappelijke impact in kaart te brengen;
- 3.1 Trede 4 - Verkenningfase: Voor deze zones is nog veel onbekend. De mogelijkheden voor deze zones worden aan de hand van een verkenning bepaald. Na de verkenning wordt bepaald of de initiatieven kansrijk zijn, worden meegenomen in de uitnodigingskaders van de gemeenten en een vervolg krijgen.

Na indiening van RES 1.0 bij het rijk gaan de regiogemeenten samen verder met de uitwerking van de vier treden. Treden 3 en 4 worden mede uitgewerkt in de lokale uitnodigingskaders.

Burgemeester en wethouders van Woudenberg

B. Marinussen
Secretaris

T. Cnossen
Burgemeester

Bijlagen:

- Concept raadsvoorstel
 - Bijlage 1 Regionale energiestrategie regio Amersfoort 1.0
 - Bijlage 2 overzicht afdoening moties en amendementen
-